

Een toekomstbestendig Ootmaanlanden en Koningsschut

Veel gestelde vragen over het project

Welke maatregelen en waarom?

Wat gaat er in Ootmaanlanden en Koningsschut gebeuren? We richten de komende jaren in de gebieden Ootmaanlanden en Koningsschut een robuuste klimaatbuffer (ook wel waterbergingsgebieden genoemd) in die ervoor zorgt dat Meppel droge voeten houdt en water langer vastgehouden kan worden als dat nodig is. Daarnaast worden in Ootmaanlanden en Koningsschut de natuurlijke, recreatieve en cultuurhistorische waarden versterkt. De maatregelen die nu voor ogen zijn:

- Het aanleggen van kades van gemiddeld circa 70cm hoog op plekken waar dit nodig is om het water tijdens hogere waterstanden in het gebied te houden.
- Bestaande watergangen dieper, ondieper of breder maken, of dempen.
- Het plaatsen van nieuwe constructies zoals een inlaat van water, vistrap en knijpstuw om water geleidelijk in of uit een gebied te laten.
- Herstellen van elzensingels.
- Aanleggen van poelen, onder andere om de kamsalamander een robuustere leefomgeving te geven.
- Tot slot onderzoeken we of we de Uffelter Boervaart deels terug kunnen brengen.

Waarom zijn deze maatregelen nodig? Door klimaatverandering zijn er steeds grotere pieken en dalen in neerslag. In Drenthe was de afgelopen jaren al regelmatig sprake van wateroverlast, onder andere in Meppel. Dat maakt dat we slim met het water om moeten gaan om ervoor te zorgen dat Meppel droge voeten houdt. De maatregelen in Ootmaanlanden dragen ook bij aan het tegengaan van de verdroging in het Holtingerveld en het ontwikkelen van Natuurnetwerk Nederland. Koningsschut wordt ook ingericht om het water meer ruimte te geven en waterberging te realiseren voor zowel de jaarlijkse als extreme omstandigheden. Ook wordt hier een vispassage aangelegd zodat vissen de Oude Vaart op kunnen zwemmen, iets wat ze nu niet kunnen.

Waarom is gekozen voor deze gebieden? De Oude Vaart stroomt samen met meerdere beken naar Meppel. Om Meppel te ontlasten tijdens een extreem natte periode is gezocht naar plekken waar water van de Oude Vaart tijdelijk kan worden opgevangen. Bij Ootmaanlanden en Koningsschut is een goede combinatie mogelijk van natuur en waterberging. Water van de Oude Vaart kan bij Koningsschut het bergingsgebied in en via de Drentse Hoofdvaart naar het bergingsgebied Ootmaanlanden.

Hoe gaat het gebied er in de toekomst uit zien?

Er wordt gestreefd naar een landschap met hoogwaardige natuur. Zie onderstaande voorbeelden van de verschillende soorten natuur die in het gebied voor zullen komen.

MOERAS (N05.01)

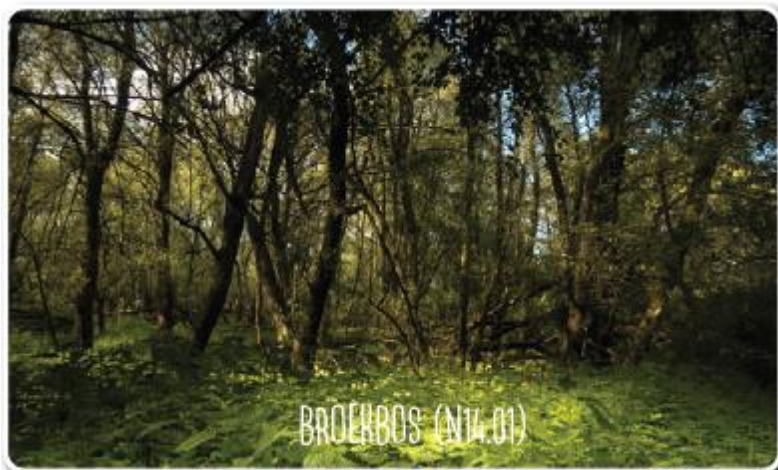
GROTE ZEGGENVEGETATIES (N05.01)

VOCHTIG HOOLAND (N10.02)

En voor Koningschut komen naast moeras en kruiden- en faunarijk grasland de volgende beelden daar nog bij:

Wat verstaan jullie onder een klimaatbuffer/waterbergingsgebieden? Dat zijn gebieden waar in geval van extreme neerslag water tijdelijk vastgehouden kan worden. Om dit te realiseren worden er rondom Ootmaanlanden en Koningsschut kades aangelegd. Deze kades zullen waarschijnlijk een eindhoogte van gemiddeld 70 cm boven maaiveld hebben. Bij aanleg zijn deze hoger: Er wordt dan rekening gehouden met zetting en klink.

Hoe vaak worden de gebieden ingezet als waterberging? We verwachten dat we eens per 25 jaar de noodberging Ootmaanlanden moeten inzetten. Dit houdt in dat dit gebied circa een week grotendeels onder water staat. Het water wordt in een tijdsbestek van circa twee weken geleidelijk weer uit Ootmaanlanden en via een duiker naar de Oude Vaart afgelaten. Koningsschut zal worden ingericht als gebied om jaarlijks (najaar – voorjaar) water te laten inunderen, waar het waterpeil tijdelijk verhoogd wordt, en een natuurlijk regime ontstaat, waarbij het peil van de Oude Vaart wordt gevolgd.

Wat kost het hele project? De kosten zijn circa 3,8 miljoen euro.

Betrokken partijen

Wie zijn de projectpartners? De projectpartners zijn, naast Prolander, de Provincie Drenthe, Waterschap Drents Overijsselse Delta, Natuurmonumenten, de gemeente Westerveld, Staatsbosbeheer en particuliere eigenaren.

Bij wie kan ik terecht voor aanvullende informatie en vragen? Prolander is het eerste aanspreekpunt voor dit project. U kunt contact opnemen via zuidwestdrenthe@prolander.nl. Ook kunt u zich [aanmelden voor de nieuwsbrief](#) om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen.

Wie wordt eigenaar van de gebieden? De projectgebieden zijn grotendeels al in eigendom van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en particulieren. Een klein deel van Ootmaanlanden wordt op dit moment nog uitgeruild. Voor wie dit in eigendom krijgt geldt het beleid van de provincie.

Waar?

Wat is de begrenzing van het gebied? Op onderstaande kaarten is aangegeven om welke gebieden het precies gaat.

Welke stukken komen precies onder water te liggen (winter/zomer)? Dit is deels afhankelijk van bodemchemisch onderzoek waar we de resultaten binnenkort van zullen ontvangen. Dit geeft meer richting over de plekken waar eventueel mogelijk afgegraven zal worden.

Blijven alle wegen bereikbaar? Vooralsnog houden wij er rekening mee dat de bestaande infrastructuur blijft bestaan. Het kan soms zo zijn dat tijdelijk bepaalde delen minder bereikbaar zijn gedurende de uitvoering van de werkzaamheden. Hierover wordt gecommuniceerd via de nieuwsbrief. Tijdens de waterberging zijn alle wegen bereikbaar en berijdbaar.

Waar komen transportroutes? Deze zullen nog nader worden uitgewerkt, maar eventuele overlast zal zoveel mogelijk beperkt worden. Ook omdat we op dit moment uit gaan van werken met een gesloten grondbalans, waarbij grond binnen het gebied blijft, zal het aantal transportbewegingen in en uit het gebied niet heel groot zijn.

Hoe dicht kan het water bij de huizen komen? Dit is deels afhankelijk van bodemchemisch onderzoek waar we de resultaten binnenkort van zullen ontvangen. Dit geeft meer richting over de plekken waar eventueel mogelijk afgegraven zal worden.

Planning

Wanneer gaan de werkzaamheden van start? Voordat we starten met de werkzaamheden stellen we een inrichtingsplan op. Op 23 januari is het concept inrichtingsplan gedeeld tijdens een inloopavond. De input die hier is opgehaald wordt samen met de onderzoeksresultaten verwerkt in het definitieve inrichtingsplan. Naar verwachting wordt het definitieve plan in de zomer afgerond. De landelijke maatregelen rondom het coronavirus kunnen echter van invloed zijn en zorgen voor vertraging. Wij houden u hiervan op de hoogte. Zodra het definitieve plan beschikbaar is organiseren wij opnieuw een bijeenkomst. Omwonenden worden hiervoor persoonlijk uitgenodigd.

Impact: water

NB: onderstaande waterstanden zijn uitkomsten van de meest recente berekeningen, echter de definitieve waterstanden voor Ootmaanlanden en Koningsschut worden pas vastgelegd wanneer de besluiten zijn vastgesteld.

Hoe hoog komt het water in Ootmaanlanden als de noodberging in werking treedt? In tijden van noodberging (gemiddeld eens per 25 jaar) zal de waterdiepte in het gebied variëren van enkele centimeters op de hoger gelegen delen tot circa een meter in de laagste delen van het gebied. We schatten in dat het bergingsgebied in dit soort situaties ongeveer één week in gebruik zal zijn. Hierna kan afhankelijk van de weersomstandigheden het water het gebied weer verlaten. Afhankelijk van de hoeveelheid water kan dit twee weken duren.

Hoe hoog komt het water in Ootmaanlanden onder normale omstandigheden? In de watergang (De Zween) vindt een peilverhoging plaats van maximaal 75 centimeter ten opzichte van huidige situatie:

- Maximaal 75 cm in de wintersituatie: Huidig winterpeil NAP 3,65 vs. maximaal peil NAP 4,40m.
- Maximaal 45 cm in de zomersituatie: Huidig zomerpeil NAP 3,95 vs. maximaal peil NAP 4,40m.

De verhoging van het waterpeil zal de komende jaren langzaam en stapsgewijs plaatsvinden. De uitstraling van de peilverhoging in de Zween en de inrichting van het gebied op de grondwaterstanden zijn nog niet in detail bekend, dit is afhankelijk van alle maatregelen tezamen (inclusief eventueel te nemen mitigerende maatregelen). Op dit moment doet Ingenieursbureau Arcadis hydrologisch onderzoek naar de effecten op grondwaterstanden en maakt de vertaling ervan naar wat dit betekent voor de verschillende functies in het gebied (wonen, landbouw etc.). Uit eerste verkennende berekeningen is naar voren gekomen dat grondwaterstandverhogingen binnen het gebied ter hoogte van de Zween het grootst zullen zijn. Buiten het gebied kan in de winter de grondwaterstand toenemen met orde grootte 5 – 15 cm. Op verschillende plekken zal de grondwaterstand in de winter ook verlaagd worden als gevolg van de inrichtingsmaatregelen (bijvoorbeeld langs de Rijksweg en lokaal bij het Boervaartje). Het hydrologisch onderzoek vormt een onderdeel van het inrichtingsplan. De grondwater veranderingen worden beoordeeld en vertaald naar de een gewenste situatie. De aanwezige peilbuizen worden in het monitoringsnetwerk

opgenomen. We kijken in hoeverre het meetnet door omwonenden online kan worden bekeken.

Voor Koningsschut zullen de getallen ook binnen afzienbare tijd berekend zijn.

Hoe hoog is het grondwater op dit moment? Ten zuiden en westen van Ootmaanlanden variëren de grondwaterstanden in de winter van ca. 1 tot 1,3 m beneden maaiveld(m-mv). Aan de rand van het Holtingerveld en Rijksweg lokaal iets hoger ca. 0,8m-mv. In de zomer zakt de grondwaterstand verder weg tot ca. 1,6 tot 2,3 m-mv ten zuiden en westen van het gebied tot ca. 1,3 m-mv aan de rand van het Holtingerveld en Rijksweg.

Neerslag die op maaiveld blijft staan wordt vaak verward met grondwater. De plassen die ontstaan hebben even tijd nodig om door te kunnen dringen naar het grondwater of af te kunnen wateren via het afvoersysteem van het Waterschap of Gemeente. Afhankelijk van de samenstelling van de bodem en het onderhoud van eigen lokale drainerende middelen (zoals buisdrainage, sloten en greppel) zal dat snel of trager plaats vinden. Het waterschap en de gemeente zijn verantwoordelijk voor het onderhouden hun eigen afwateringssystemen zodat particulieren hierop kunnen aansluiten. Afwatering van particuliere percelen is de verantwoordelijkheid van de eigenaar.

Hoe wordt het gewaarborgd dat rond woningen, erven en percelen geen schade ontstaat? Uitgangspunt voor de inrichting is dat er geen schade mag ontstaan ten opzichte van de huidige situatie. Niet elke grondwaterstandverhoging leidt tot schade. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar de gevolgen van waterpeilveranderingen bekijken we of mitigerende maatregelen nodig zijn en welke dit zouden kunnen zijn. Om dit te monitoren en te toetsen is een grondwatermeetnet in en rondom het gebied aangelegd. Hiermee worden de grondwaterstanden per dag vastgelegd en kunnen we de ontwikkelingen van de grondwaterstanden gedurende de jaren na inrichting volgen.

Hoe wordt het water vanaf het Holtingerveld dat nu nog door het plangebied Ootmaanlanden gaat in de toekomst afgevoerd? Er is op dit moment geen sprake van afvoer vanuit het Holtingerveld via Ootmaanlanden. Tussen Uffelterveen en Ootmaanlanden zit een dam.

Hoe zit het met de waterkwaliteit van de Drentse Hoofdvaart ten opzichte van die in het plangebied Ootmaanlanden? De waterkwaliteit van de Drenthse Hoofdvaart is minder dan het gebiedseigen water. In hoogwatersituaties komt dit water in de Ootmaanlanden, dit zal dus circa 1x per 25 jaar voor een korte periode zijn. Bij de inlaat van het water wordt een slibvang aangelegd. Hier zal het slib (wat de meeste invloed heeft op de lagere kwaliteit) uit het ingelaten water worden afgevangen zodat dit niet in het gebied terecht komt.

Overige impact

Hoe zit het met overlast van muggen (ook westnijlvirus)? Het realiseren van natte natuur roept vaak het gevoel op dat er meer muggenoverlast ontstaat. Wij verwachten echter dat de natuurinrichting geen extra muggenoverlast met zich meebrengt. Waterberging is een

tijdelijke kortdurende situatie en zal niet veel invloed hebben op de hoeveelheid muggen. Als onderdeel van ons planproces is ook een memo opgesteld over muggen. Het meeste water dat zich bevindt in de andere watergangen zal stromend zijn, zodat muggenlarven zich hier niet in thuis voelen.

Komen er veranderingen in het aantal fiets- en wandelpaden? In Ootmaanlanden en Koningsschut zullen de bestaande fiets- en wandelpaden paden blijven bestaan. Er ligt wel een dringend verzoek bij Natuurmonumenten en de projectgroep voor een weidewandelpad in het zuidwestelijk deel van Ootmaanlanden. Dit gesprek is nog gaande.

Moeten er bomen gekapt worden? Zo ja, waar en hoeveel? Het kappen van bomen zal zoveel mogelijk beperkt worden. Waarschijnlijk zal er in Ootmaanlanden wel wat gekapt worden, maar dit zal dan wat kleinere bosschages betreffen, bijvoorbeeld langs de Zween of ter plekke van aan te leggen kades.

Wat is de kans dat er Jacobkruiskruid de overhand gaat krijgen in het gebied? Het is niet een soort die we direct verwachten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Natuurmonumenten bestrijdt deze soort in principe niet.

Blijven de houtwallen intact? De insteek is om de landschappelijke structuur van het gebied zoveel mogelijk intact te houden. Dit moet echter in balans blijven met de hoofddoelen voor water- en natuur. Waar mogelijk zullen de bestaande landschappelijke structuren zo veel mogelijk behouden en zichtbaar worden gehouden.

Is er oog voor de geschiedenis van het gebied in het ontwerp? Ja, zeker. Er is een uitgebreid bureauonderzoek uitgevoerd voor archeologie, cultuurhistorie, landschap en aardkunde. De uitkomsten hiervan zijn ook waar enigszins mogelijk meegenomen in het ontwerp voor de inrichting. We gaan na of en hoe we een deel van de Uffelter Boervaart in gebruik kunnen nemen en komen er infopanelen waarop informatie wordt vertrekt over (de geschiedenis van) het landschap, waaronder de Uffelter Boervaart of het vloeisysteem.

Wat gaat er gebeuren met het afgevangen slib uit de slibvang bij de inlaat? Het slib wordt gebaggerd en afhankelijk van de kwaliteit van het slib hergebruikt op een passende plek.

Hoe komt het gebied er uit te zien? Welke planten zullen er voor komen? Komt er veel pitrus? Door de juiste keuzes bij inrichting (door onderzoek naar de bodemchemie) en het

juiste beheer proberen we pitrusvelden te voorkomen – dat wil niet zeggen dat er helemaal geen pitrus zal voorkomen.

Wat zijn de effecten op de al aanwezige fauna in het Holtingerveld? Tijdens de planvorming en uitvoering wordt hier zoveel mogelijk rekening gehouden. Er is bijvoorbeeld een onderzoek gedaan naar de aanwezige flora en fauna en gekeken naar de effecten van geplande werkzaamheden. De effecten zullen zeer beperkt zijn – het is natuur en blijft natuur – alleen wat natter. Voor de kamsalamander worden er bijvoorbeeld hoger gelegen poelen gecreëerd. Indien er toch negatieve effecten zijn op beschermde soorten, worden mitigerende maatregelen genomen om deze effecten te neutraliseren.

Waar gaat de ontgraven grond naartoe? Er wordt in principe gewerkt met een gesloten grondbalans. Dit houdt in dat de grond die in het project wordt ontgraven ook weer in het project wordt gebruikt.

Inspraak

Waar en wanneer kunnen we bezwaar maken? Vanzelfsprekend volgen wij de reguliere procedures als het gaat om zaken als een bestemmingsplanwijziging en het aanvragen van vergunningen. Onderdeel van deze procedures is ook de mogelijkheid om bezwaar te maken. U kunt hiervoor bijvoorbeeld uw plaatselijk nieuwsbladen in de gaten houden. De insteek is dat de procedures voor de vergunningen parallel zullen lopen. De bestemmingsplanprocedure zal hier voorafgaand aan worden gestart.

Is er een schaderegeling?

Alle inzet is er in de eerste plaats op gericht om schade te voorkomen. Dat is het uitgangspunt voor het inrichtingsplan. De uitkomsten van de uitgebreide hydrologische onderzoeken worden, wanneer daar aanleiding toe is, ingezet om het inrichtingsplan aan te passen. Op verschillende locaties worden peilbuizen geplaatst, zodat er een goed beeld is van grondwaterstanden voor, tijdens en na de realisatie van het plan. Voor het geval er bij omwonenden toch schade optreedt komt er één loket waar de schade gemeld kan worden.